

การศึกษากิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*

A STUDY OF LEARNING HABITS IN RELIGIOUS STUDIES
AMONG MATTHAYOM 4 STUDENTS

อานนท์ ปล้ากระโทก, สุริชา ฐานวิสัย*

Arnon Plamkrathok, Suricha Thanwisai*

โรงเรียนสุรวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ประเทศไทย

Surawiwat School Suranaree University of Technology, Thailand

*Corresponding author Email: tsuricha@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจระดับกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียน และ 2) เปรียบเทียบกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียนห้องปกติและนักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่างวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุรวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวน 63 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามประเภทห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนห้องปกติ จำนวน 28 คน และนักเรียนโครงการ รวมว. จำนวน 35 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้ คือ แบบสอบถามกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย และการทดสอบสถิติที่แบบตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า:

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการพึ่งพาตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการวางแผนในการเรียน ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียน และด้านความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องปกติมีค่าเฉลี่ยกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาไม่แตกต่างจากนักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์ฯ ($t(61) = -1.710, p = .092$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์มีกิจนิสัยในการเรียนวิชา

* Received April 10, 2024; Revised February 17, 2025; Accepted February 23, 2025

ศาสนาด้านการพึ่งพาตนเองสูงกว่านักเรียนห้องปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(61) = -2.276, p = .026$) อย่างไรก็ตาม กิจกรรมในการเรียนวิชาศาสนาด้านการวางแผนในการเรียน ด้านความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียน นักเรียนห้องปกติมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างจากนักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์

คำสำคัญ: กิจกรรมในการเรียน, วิชาศาสนา, มัธยมศึกษา

Abstract

This study aimed to 1) examine the level of learning habits in religious study among Matthayom 4 students and 2) compare the learning habits in religious study between students in regular classrooms and students enrolled in Science Classrooms in University-Affiliated School Project (SCiUS students). A descriptive research design was employed. The research samples consisted of 63 Matthayom 4 students from Surawiwat School, Suranaree University of Technology, selected through stratified random sampling based on classroom type, comprising 28 regular students and 35 SCiUS students. The research instrument used was learning habits in a religious study questionnaire. Data were analyzed using descriptive statistics and an independent samples t-test.

The research findings indicated that:

1. Matthayom 4 students exhibited learning habits in religious study at a moderate level, with autonomous learning having the highest mean score at a very high level, followed by study planning, setting study goals, and learning curiosity, respectively, each with a moderate mean score.

2. The mean score of learning habits in religious study among students in regular classrooms did not differ significantly from that of students in SCiUS project ($t(61) = -1.710, p = .092$). However, when analyzing specific aspects, students in SCiUS project exhibited a significantly higher mean score in autonomous learning compared to students in regular classrooms, with statistical significance at the .05 level ($t(61) = -2.276, p = .026$). No significant differences were found between the two groups in study planning, learning curiosity, and setting study goals.

Keywords: Learning Habits, Religion Studies, Secondary School

บทนำ

การเรียนรู้การสอนวิชาศาสนาถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรายวิชาที่มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีในสังคมของวิชาศาสนา มุ่งเน้นการปลูกฝังศีลธรรม ความรับผิดชอบ และจิตสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ วิชาศาสนายังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับหลักคำสอน ตลอดจนการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (ศุภกาญจน์ วิชาชาติ และคณะ, 2564) จึงทำให้การเรียนรู้ศาสนาไม่ได้เป็นเพียงการจดจำหลักคำสอนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะการคิดเชิงจริยธรรม การสะท้อนคุณค่าทางศีลธรรม และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การส่งเสริมการเรียนรู้การสอนศาสนาอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการเสริมสร้างสังคมที่มีความสงบสุขและปราศจากปัญหาทางศีลธรรม อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของการเรียนรู้วิชาศาสนาขึ้นอยู่กับพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ (พระศรีรัชมงคลบัณฑิต และคณะ, 2565)

แม้ว่าวิชาศาสนาจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนานักเรียน แต่พบว่าปัญหาเกี่ยวกับการเรียนวิชานี้ยังคงมีอยู่ ท่ามกลางความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างก้าวกระโดด อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ในยุคปัจจุบัน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่ายผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ รวมไปถึงเจตคติ ทักษะคิด ความเชื่อของคนในยุคปัจจุบันเปลี่ยนแปลง (พระมหาวิทิตย์ อภิบุณโณ และคณะ, 2566) โดยเฉพาะปัญหาพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาที่นักเรียนคิดว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญและขาดความเข้าใจถึงประโยชน์หรือคุณค่าของการเรียนรู้ศาสนา (พระศรีรัชมงคลบัณฑิต และคณะ, 2565) ประกอบกับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันสถาบันหลายแห่งไม่ได้กำหนดให้นักเรียนต้องมีคะแนนในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและกลุ่มวิชาอื่น ๆ จากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test หรือ O-NET) จึงอาจทำให้ความสนใจ แรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการศึกษาเรียนรู้ในรายวิชาศาสนาลดน้อยลง (ประไพ จุทอง และคณะ, 2559) ซึ่งปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงกิจนิสัยในการเรียนที่ไม่เหมาะสม และอาจส่งผลต่อการเรียนรู้ในระยะยาว การศึกษาพฤติกรรมกิจนิสัยในการเรียนศาสนาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนมากขึ้น

กิจนิสัยในการเรียน (Learning Habits) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ โดยเป็นรูปแบบและวิธีการในการรับข้อมูลข่าวสารเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีอิทธิพลต่อการเรียนของบุคคล (Sarker et al., 2024) กิจนิสัยที่ดีในการเรียน ประกอบด้วย ความมีระเบียบวินัย ความมุ่งมั่นในการศึกษา การตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน และการจัดการเวลาที่มีประสิทธิภาพ (Bilge et al., 2014) นักเรียนที่มีกิจนิสัยในการเรียนที่ดีมักจะสามารถพัฒนา

ความเข้าใจเนื้อหาวิชาได้อย่างลึกซึ้งและมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในทางวิชาการ (Gahir et al., 2022) นักเรียนที่มีกิจนิสัยที่ดีในการเรียนมักมีลักษณะหลายประการ เช่น การมีวินัยในการทำการบ้านและการทบทวนบทเรียน การมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง การตั้งเป้าหมายในการเรียนอย่างชัดเจน และความสามารถในการควบคุมตนเองในระหว่างการเรียนรู้ นอกจากนี้ การมีพฤติกรรมกรเรียนรู้อย่างดี เช่น การจดบันทึกอย่างมีระบบ การตั้งคำถามเมื่อไม่เข้าใจ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ยังช่วยให้การเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Bilge et al., 2014) การศึกษาเกี่ยวกับกิจนิสัยในการเรียนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

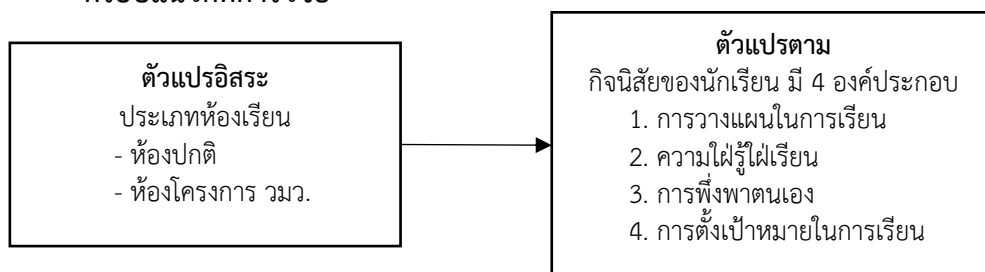
กิจนิสัยบางประเภทมีความสัมพันธ์กับการเรียนวิชาศาสนา เช่น ความมีวินัยในการเรียนและการทบทวนบทเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำหลักคำสอนและนำไปประยุกต์ใช้ได้ดีขึ้น (พระศรีรัชชมงคลบัณฑิต และคณะ, 2565) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา เช่น การอธิปราชัยในชั้นเรียน หรือการฝึกปฏิบัติตามหลักศาสนาในชีวิตประจำวัน ยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนศาสนา (พระมหาสมยศ เพ็ญสา, 2553) การพัฒนากิจนิสัยที่ดีในการเรียนศาสนาอาจต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติและการสะท้อนตนเอง ให้โอกาสนักเรียนมีส่วนร่วมในการอธิปราชัยเกี่ยวกับหลักธรรมในชีวิตประจำวัน การมอบหมายงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักคำสอนไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน หรือการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศยังสามารถช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและทำให้การเรียนศาสนามีความน่าสนใจมากขึ้น จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากิจนิสัยในการเรียนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้วิชาศาสนา ดังนั้น การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกิจนิสัยในการเรียนจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาศาสนาให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจระดับกิจนิสัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบกิจนิสัยระหว่างนักเรียนห้องปกติและนักเรียนโครงการห้องเรียน

วิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมุ่งอธิบายลักษณะกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียนห้องเรียนปกติและนักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย (นักเรียนโครงการ รวมว.) เพื่อให้เข้าใจถึงสถานการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมของนักเรียนตามสภาพจริง มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและตัวอย่างวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุรวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวน 104 คน กลุ่มตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสุรวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จำนวน 63 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งชั้นตามประเภทห้องเรียน คือ ห้องปกติและห้องโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย ในสัดส่วน 2 ต่อ 3 จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสุ่มนักเรียนจากแต่ละห้องเรียน ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนห้องเรียนปกติจำนวน 28 คน และนักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยจำนวน 35 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างวิจัย

เพศ	ประเภทห้องเรียน (จำนวน/ร้อยละ)		
	ห้องปกติ	โครงการ รวมว.	รวม
ชาย	11 (39.30%)	16 (45.70%)	27 (42.90%)
หญิง	17 (60.70%)	19 (54.30%)	36 (57.10%)
รวม	28 (44.44%)	35 (55.56%)	63 (100.0)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาปรับปรุงและพัฒนาข้อคำถามมาจากแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (พระมหาสมยศ เฝียสา, 2553) เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาครั้งนี้ ลักษณะการตอบแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ การวางแผนในการเรียน ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน การพึ่งพาตนเอง และการตั้งเป้าหมายในการเรียน

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 2 ด้าน คือ 1) ด้านความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) โดยพิจารณาจากค่าอำนาจจำแนก (Corrected Item-Total Correlation) กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก คือ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (Kazdin, A. E. (2016) การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) และการวิเคราะห์

ค่าความเที่ยงทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์โอเมก้า (Omega Coefficient) กำหนดเกณฑ์คัดเลือก คือ มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป และ 2) ด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีรายละเอียดดังนี้

คุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability)

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง พบว่า ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .954 ($\Omega = .954$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบ มีค่าความเที่ยงระดับดีและค่าอำนาจจำแนกรายข้อผ่านเกณฑ์ โดยด้านการวางแผนในการเรียน มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .837 ($\alpha = .837$) ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ ด้านความรู้ใฝ่เรียนมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .918 ($\alpha = .918$) ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ ด้านการพึ่งพาตนเองมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .793 ($\alpha = .793$) ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ และด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .836 ($\alpha = .836$) ค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงและค่าอำนาจจำแนกขององค์ประกอบกิจกรรมในการเรียนวิชาศาสนา

องค์ประกอบ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (CITC ¹)	ค่าความเที่ยง หลังตัดข้อคำถาม	ค่าความเที่ยง (α)
1. การวางแผนในการเรียน	1	.634	.806	.837
	2	.640	.807	
	3	.743	.778	
	4	.709	.784	
	5	.517	.842	
2. ความรู้ใฝ่เรียน	6	.684	.914	.918
	7	.630	.920	
	8	.811	.897	
	9	.797	.899	
	10	.823	.895	
	11	.863	.889	
	12	.331	.816	
3. การพึ่งพาตนเอง	13	.288	.823	.793
	14	.825	.656	
	15	.769	.681	
	16	.703	.711	

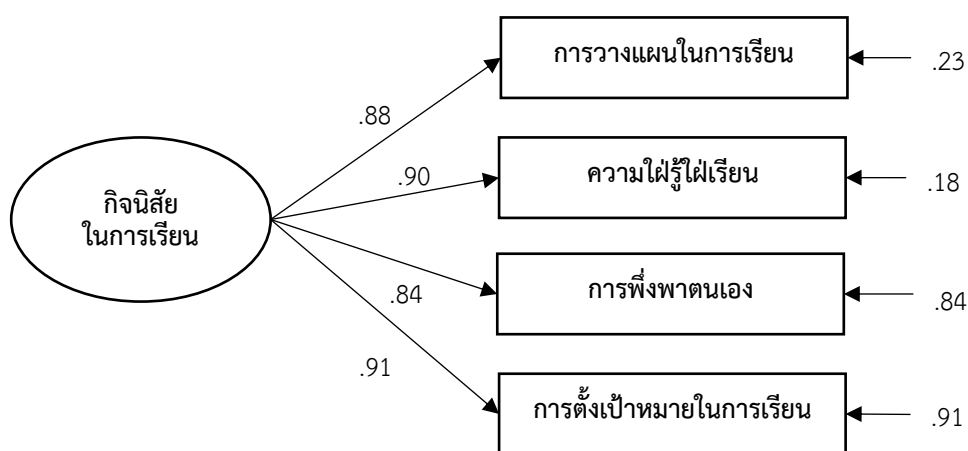

องค์ประกอบ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (CITC ¹)	ค่าความเที่ยง หลังตัดข้อคำถาม	ค่าความเที่ยง (α)
4. การตั้งเป้าหมายในการเรียน	17	.664	.795	.836
	18	.757	.750	
	19	.735	.761	
	20	.539	.846	
ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ (Ω)			.954	

หมายเหตุ : ¹Corrected Item-Total Correlation , n = 63

คุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงโครงสร้าง พบว่า โมเดลการวัดสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าความน่าจะเป็น (p-value) แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .01$) ($\chi^2/df = 0.93, p = .62$) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.83 ค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยเฉพาะในรูปมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ 0.06 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (RMSEA) เท่ากับ 0.06 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์เป็นการสนับสนุนว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของโมเดลการวัดกิจกรรมการเรียนวิชาศาสนา พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.84 ถึง 0.91 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดล
การวัดกิจกรรมการเรียนวิชาศาสนา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างปิดภาคเรียน โดยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำแบบสอบถามแก่นักเรียนซึ่งเป็นห้องที่ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนในรายวิชาศาสนา 1 และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและขอความยินยอมจากตัวอย่างวิจัยในการให้ข้อมูลผ่านส่วนนำของแบบสอบถามออนไลน์ก่อนตัวอย่างวิจัยให้ข้อมูล เมื่อตัวอย่างวิจัยยินยอมและเริ่มทำแบบสอบถามจะใช้ระยะเวลาประมาณ 5-10 นาที
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนตามตารางสอนของแต่ละห้องเรียนรวมจำนวนทั้งสิ้น 5 วัน มีการตอบกลับทั้งสิ้น 63 คน คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 76

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและระดับกึ่งนัยในการเรียนวิชาศาสนา โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ย
2. การเปรียบเทียบกึ่งนัยในการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียนห้องปกติและนักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย โดยใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ การทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent Samples T-Test)

ผลการวิจัย

ระดับกึ่งนัยในการเรียนในการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีกึ่งนัยในการเรียนวิชาศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.29$, $S.D.=0.85$) เมื่อวิเคราะห์รายองค์ประกอบพบว่า กึ่งนัยในการเรียนในวิชาศาสนาด้านการพึ่งพาตนเองมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($M=3.64$, $S.D.=0.75$) รองลงมาคือ การวางแผนในการเรียน ($M=3.29$, $S.D.=0.93$) การตั้งเป้าหมายในการเรียน ($M=3.25$, $S.D.=0.96$) และความรู้ใฝ่เรียน ($M=3.03$, $S.D.=1.05$) ตามลำดับ โดยทุกองค์ประกอบดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกึ่งนัยในการเรียนวิชาศาสนา

องค์ประกอบกึ่งนัย	ห้องปกติ			โครงการ รว.			ภาพรวม		
	M	S.D.	ระดับ	M	S.D.	ระดับ	M	S.D.	ระดับ
1. การวางแผนในการเรียน	3.04	0.90	ปานกลาง	3.49	0.93	ปานกลาง	3.29	0.93	ปานกลาง
2. ความใฝ่ใฝ่เรียน	2.83	1.05	ปานกลาง	3.19	1.03	ปานกลาง	3.03	1.05	ปานกลาง
3. การพึ่งพาตนเอง	3.41	0.71	ปานกลาง	3.83	0.75	มาก	3.64	0.75	มาก
4. การตั้งเป้าหมายในการเรียน	3.15	0.92	ปานกลาง	3.34	1.00	ปานกลาง	3.25	0.96	ปานกลาง
ภาพรวม	3.09	0.81	ปานกลาง	3.45	0.86	ปานกลาง	3.29	0.85	ปานกลาง

หมายเหตุ ห้องปกติ ($n = 28$) , โครงการ รว. ($n = 35$)

**ผลการเปรียบเทียบกิจนิสัยในการเรียนระหว่างนักเรียนห้องปกติและนักเรียนโครงการ
รวมว.**

ผลการเปรียบเทียบกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาในภาพรวม

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น พบว่า ความแปรปรวนของข้อมูลไม่แตกต่างกัน ($F(27,34) = 0.294, p = .590$) จึงสามารถทำการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยต่อไปได้ ซึ่งผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกิจนิสัย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องปกติมีค่าเฉลี่ยกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาแตกต่างจากนักเรียนโครงการ รวมว. ($t(27,34) = -1.710, p = .092$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกิจนิสัยในการเรียนระหว่างนักเรียนห้องปกติและนักเรียนโครงการ รวมว.

ภาพรวมกิจนิสัยในการเรียน	M	S.D.	Levene's Test		t-test independent	
			F	p	t	p
นักเรียนห้องปกติ	3.09	0.81	0.294	.590	-1.710	.092
นักเรียนโครงการ รวมว.	3.45	0.86				

หมายเหตุ $\alpha = .05$, ห้องปกติ ($n=28$), โครงการ รวมว. ($n=35$)

ผลการเปรียบเทียบกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนารายองค์ประกอบ

ผลการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในทุกการทดสอบแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ความแปรปรวนของข้อมูลไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนา รายด้าน พบว่า นักเรียนโครงการ รวมว. มีกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาด้านการพึ่งพาตนเอง สูงกว่านักเรียนห้องปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(61) = -2.276, p = .026$) อย่างไรก็ตาม กิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาด้านการวางแผนในการเรียน ด้านความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียน นักเรียนห้องปกติมีค่าเฉลี่ยแตกต่างจากนักเรียนโครงการ รวมว. อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนารายองค์ประกอบ

การวางแผนในการเรียน	M	S.D.	Levene's Test		t-test independent	
			F	p	t	p
นักเรียนห้องปกติ	3.04	0.90	0.011	.918	-1.941	.057
นักเรียนโครงการ รวมว.	3.49	0.93				

ความรู้ใฝ่เรียน	M	S.D.	Levene's Test		t-test independent	
			F	p	t	p
นักเรียนห้องปกติ	2.83	1.05	0.019	.892	-1.376	.174
นักเรียนโครงการ วมว.	3.19	1.03				

การพึ่งพาตนเอง	M	S.D.	Levene's Test		t-test independent	
			F	p	t	p
นักเรียนห้องปกติ	3.41	0.71	0.936	.337	-2.276*	.026
นักเรียนโครงการ วมว.	3.83	0.75				

การตั้งเป้าหมายในการเรียน	M	S.D.	Levene's Test		t-test independent	
			F	p	t	p
นักเรียนห้องปกติ	3.15	0.92	0.137	.713	-0.749	.457
นักเรียนโครงการ วมว.	3.34	1.00				

หมายเหตุ * $\alpha < .05$, ห้องปกติ (n = 28) , โครงการ วมว. (n = 35)

อภิปรายผล

กิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลจำแนกตามประเด็น ได้ดังนี้

1. นักเรียนมีกิจนิสัยด้านการพึ่งพาตนเองมากที่สุด อาจเป็นเพราะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษานี้เป็นการเรียนออนไลน์เกือบตลอดภาคการเรียน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนได้ยาก ทำให้ต้องพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด ขณะที่กิจนิสัยด้านความรู้ใฝ่เรียนน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะมีสาเหตุมาจากการขาดปฏิสัมพันธ์ในข้างต้น และข้อจำกัดของการเรียนออนไลน์ เช่น การทำกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน เป็นต้น จึงทำให้นักเรียนขาดการสื่อสารซึ่งกันและกัน ความรู้ใฝ่เรียนจึงเกิดขึ้นน้อยตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รินทร์ธรรฐา บวรวัชรเศรษฐ์ และวรางคณา โสมะนันท์ (2564) ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนช่วงสถานการณ์ COVID-19 สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ อธิบายไว้ว่า พฤติกรรมการเรียนออนไลน์ของนักเรียนสะท้อนให้เห็น วินัยในตัวนักเรียน วินัยอันเกิดจากการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ ที่ทำเป็นกิจวัตรประจำ (Routine) เช่นเดียวกับงานวิจัยของรติพร ต้นมา และ วิเชียร อารังโสติสกุล (2566) อธิบายว่านักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนแบบออนไลน์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสามารถในการเรียนด้วยตนเองและบริหารจัดการเวลาสูงขึ้น

2. นักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย (นักเรียนโครงการ วมว.) มีกิจนิสัยในการเรียนวิชาสาขาด้านการพึ่งพาตนเองสูงกว่านักเรียนห้องปกติ อาจบ่งชี้ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการเรียนการสอน เช่น การกระตุ้นการเรียนรู้แบบอิสระหรือการมีโอกาสนในการพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาด้วยตนเองมากขึ้นในห้องเรียน วมว. ซึ่งโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย เป็นโครงการของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนผู้มีความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ ทำให้นักเรียนที่ได้ศึกษาต่อในโครงการนี้ต้องผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกแข่งขันที่เข้มข้นตามมาตรฐานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งมีอัตราการแข่งขันค่อนข้างสูง ประกอบกับเมื่อได้รับทุนการศึกษาแล้วจะมีสัญญาข้อตกลงในการรักษามาตรฐานผลการเรียนให้เป็นไปตามที่กำหนด จึงทำให้ธรรมชาติของนักเรียนกลุ่มนี้ต้องกำกับตนเองในการเรียนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ จึงมักจะมีทักษะในการจัดการเวลาและวางแผนการเรียนรู้ได้ดี ซึ่งช่วยให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะได้โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากนัก และด้วยระดับความสามารถของนักเรียนกลุ่มนี้จึงทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียนเปิดโอกาสในการทำงานหรือเรียนรู้ด้วยตนเอง มีกิจกรรมที่ต้องตัดสินใจเอง แต่ยังคงมีการสนับสนุนจากครูสอดคล้องกับแนวคิดของนภาพร เสี่ยงเคราะห์ ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางด้านวิชาการเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของนักเรียน ซึ่งสภาพแวดล้อมด้านวิชาการประกอบด้วย การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลได้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจบทเรียนได้ด้วยตนเอง (สุภาพร เสี่ยงเคราะห์, 2556)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่ากิจนิสัยในการเรียนวิชาสาขานักเรียนยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก แสดงให้เห็นว่าอาจมีปัจจัยบางอย่างที่จำเป็นต้องได้รับการกระตุ้นหรือเสริมสร้างเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความสนใจและความตั้งใจในการเรียนในวิชานี้ เพื่อให้เกิดกิจนิสัยในการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในวิชาสาขานักเรียนจำเป็นต้องมีการปรับปรุงวิธีการสอน เช่น การใช้กลยุทธ์ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การตั้งคำถามที่กระตุ้นการคิด และการสร้างบรรยากาศที่ให้การสนับสนุนในการเรียนรู้ นอกจากนี้นักเรียนโครงการห้องเรียนวิทยาศาสตร์โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย (นักเรียนโครงการ วมว.) มีกิจนิสัยในการพึ่งพาตนเองสูงกว่านักเรียนในห้องเรียนปกติ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมในห้องเรียนอาจมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และการพึ่งพาตนเองและสามารถได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นโดยการส่งเสริมกิจนิสัยการพึ่งพาตนเองผ่านการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นการคิดอิสระและการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับระดับกิจนิสัยในการเรียนวิชาศาสนาของนักเรียนที่อยู่ในระดับปานกลางเป็นสารสนเทศที่ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนที่น่าสนใจและมีความหลากหลาย เช่น การใช้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ผ่านการอภิปรายหรือการทำโครงการเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

2. องค์ความรู้เกี่ยวกับกิจนิสัยด้านการพึ่งพาตนเองของนักเรียนทั้งสองกลุ่มสะท้อนให้เห็นวิธีการเรียนรู้อย่างอิสระของนักเรียน ครูสามารถประยุกต์ใช้ดิจิทัลและเครื่องมือออนไลน์เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน เช่น วิดีโอ หรือบทเรียนออนไลน์ จะช่วยเพิ่มความหลากหลายและสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจนิสัยในการเรียนกับทักษะหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มเติม

2. ควรมีการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนากิจนิสัยของนักเรียน หรือมีการติดตามพัฒนาการกิจนิสัยของนักเรียนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ประไพ จุทอง และคณะ. (2559). ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูพระโรงเรียนมหาวชิราวุธ อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 1(2), 77-97.

พระมหาวิทิตย์ อภิปัญโญ, วิทยา ทองดี และปาณจิตร สุขุมาลัย. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเขวไร่ศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม, 10(3), 241-254.

พระศรีรัชมขณคลบัณฑิต และคณะ. (2565). พฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของเยาวชนไทย. วารสารปรัชญาปริทรรศน์, 27(2), 82-96.

พระมหาสมยศ เพียสา. (2553). การศึกษาและพัฒนาแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- รติพร ตันมา และวิเชียร อารังโสติสกุล. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการบริหารเวลา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาศึกษาปีที่ 6. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(7). 380-395.
- รินทร์ณฐา บวรวัชรเศรษฐ์ และวรางคณา โสমনันทน์. (2564). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนช่วงสถานการณ์ COVID-19 สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ*, 10(2), 121-135.
- ศุภกาญจน์ วิชานาติ, พุไทย วันหากิจ และจุฬารัตน์ วิชานาติ. (2564). การบูรณาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา. *วารสารปณิธาน*, 17(2), 233-256.
- สุภาพร เสี่ยงเคราะห์. (2556). การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. ใน งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bilge, et al. (2014). Factors Affecting Burnout and School Engagement among High School Students: Study Habits, Self- Efficacy Beliefs, and Academic Success. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 14(5), 1721-1727.
- Kazdin, A. E. (2016). *Methodological issues and strategies in clinical research* (4th ed.). American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/14805-000>.
- Gahir, et al. (2022). Relationship between Study Habits and Academic Achievement of Secondary School Students. *Contemporary Research in Education and English Language Teaching*, 4(1), 1-9.
- Sarker, et al. (2024). A quantitative research of learning habits of secondary school students: An observational study in Dhaka Division. *Journal of Social, Humanity, and Education*, 4(2), 117-127.

